
Etoložka zkoumá atraktivitu vůně vítězů a poražených

Etoložka zkoumá atraktivitu vůně vítězů a poražených

Jak voní vítězství? Přesvědčit se o tom budou moci nejen účastníci zimních olympijských a paralympijských her v Soči, které se konají letos v únoru a březnu, ale i dobrovolníci zapojení do výzkumu, jenž provádí doktorandka Mgr. Jitka Fialová z [Přírodovědecké fakulty UK](#). Jitka Fialová se dlouhodobě věnuje tomu, jak vnější vlivy působí na vůni člověka, a tomu, jak je prostřednictvím svého pachu člověk vnímán okolím. Nyní ji zajímá to, co s tělesným pachem jedince udělá vítězství a prohra.

Co vás přivedlo k tématu vašeho doktorského výzkumu pojmenovaného *Vliv tělesného pachu spojeného s kompeticí na sociální percepci a kognici*?

Už od svého bakalářského studia se zabývám vnějšími vlivy, které ovlivňují tělesnou vůni člověka. Dříve jsem se věnovala tomu, jak naši vůni ovlivňuje jídlo, které konzumujeme. Při svém doktorském výzkumu se soustředím na další z vnějších vlivů, což jsou právě emoce. Chceme zjistit, jak různé emoce mění tělesnou vůni člověka a jak ta pak působí na další jedince, kteří jí jsou vystaveni. Předchozí výzkumy prokázaly, že tělesnou vůni ovlivňují emoce jako stres, veselost, strach a další. Ukázalo se, že pach lidí, kteří jsou v nějaké kompetitivní situaci, má jiné kvality, než když jsou v situaci neutrální. Na to navazujeme a chceme zjistit, jak tělesnou vůni ovlivňuje vítězství a prohra. Zda je vůně člověka v těchto situacích například intenzivnější, méně intenzivní, příjemnější nebo naopak nepříjemná v porovnání s pachem vylučovaným v neutrální situaci.

Jak se takový test provádí?

Je několik způsobů sběru vzorků. Nejpoužívanější jsou dvě metody, metoda sběru na trička, kdy si lidé oblečou čisté bavlněné tričko a mají ho na sobě určitou dobu. Druhý způsob, který většinou používáme my, je ten, že se sbírá přímo podpažní pach. Testované osobě připevníme na určitou dobu do podpaží vatové tamponky, které se pak sundají a zamrazí, aby nedošlo k degradaci vzorků činností mikroorganismů. Pro potřeby hodnocení se pak opět rozmrazí.

Vzorky tělesné vůně budeme sbírat od zápasníků MMA (Mixed Martial Arts) (tzv. *smíšené bojové umění, pozn. red.*), jelikož ti jsou při zápasech v situaci, která je podle našeho názoru poměrně dobrým modelem pro skutečný souboj.

Jak probíhá samotné hodnocení vzorků?

Vzhledem k tomu, že nám jde o vnímané změny, neděláme laboratorní rozbor, ale necháváme vzorky hodnotit dobrovolníky, kteří vzorky očichají a ohodnotí u každého vzorku jeho příjemnost, atraktivitu, intenzitu apod.

I když je projekt zaměřen především na vliv výhry a prohry na tělesnou vůni, budeme u sportovců před a po zápase také měřit hladinu testosteronu a kortizonu a pořizovat standardizované fotografie jejich obličeje. Sportovci budou vyplňovat i několik dotazníků, abychom věděli, jak byli na zápas motivováni a jaké bylo jejich emoční vyladění.

Ovlivňuje vůně sportovce, který vyhrál, nebo prohrál, reakce diváků?

Výzkum diváků je další částí projektu. Ukázalo se, že když diváci sledují zápas, mění se u nich hladiny hormonů podobně jako u samotných sportovců. Když sportovec vyhrává, stoupá mu hladina testosteronu a naopak klesá hladina kortizolu, to samé se děje v tělech diváků. Pokud se u sportovců projeví změny v tělesné vůni, chceme v souvislosti s tím zjistit, zda se také změní tělesná vůně diváků.

Ve svém výzkumu pro diplomovou práci jste se věnovala efektu kalorického příjmu a aromatických látek na kvalitu lidské tělesné vůně. Můžete nastínit výsledky své práce?

Vycházeli jsme z předchozích výzkumů provedených na hlodavcích, kdy se ukázalo, že pach samic, které neměly přístup k potravě, byl pro jedince opačného pohlaví méně atraktivní. Tím jsme se inspirovali. Věnovali jsme se však výzkumu lidí. Naše dobrovolnice jsme nechali 48 hodin bez jídla, sbírali jsme jejich tělesnou vůni před a po skončení hladovění a pak tři dny poté, co začaly opět normálně jíst. Mužští dobrovolníci poté vzorky ohodnotili. Zjistili jsme, že efekt, který nastával u hlodavců, se u lidí tak docela nedostavil. Kvalita tělesné vůně žen se při hladovění sice snížila, ale ne výrazně. Zato jsme zjistili, že po obnovení kalorického příjmu byla tělesná vůně žen hodnocena jako atraktivnější, příjemnější a méně intenzivní.